శ్రీలు చెన్నారి దేశాలు వర్ధిల్లుటకు
స్త్రీలు సుగుణ శ్రీల శీలవతులై మీరి
ఇంటింట ఆనంద దీపికలు నింపాలి
ఇల్లాలి సౌభాగ్యమే యింటి సిరిపెంపు

కలకంఠి పంట కన్నీరొలికితే నాడు
విలయకీలగ పాడుకీడు వెంటాడు
పరమసాధ్వి యొకర్తె పసుపు కుంకుమ దాల్చి
పట్నమంతా భస్మమై నేల కూల్చె.

కలిమివీడిన ఋషికవిచేర నృపతి
కాంతాశిరోమణి కన్నగి చరిత
గద్యపద్యాత్మక నవరసభరిత
కావ్యమ్ము సిలప్పదికారమ్ము చేసె

ఆనాటి కీనాటి కమ్మతత్వ సిద్ధి
ఆచంద్రతారార్కమై వెల్గునట్టి
తమిళ సాహిత్యమణి దీపమీ కృతి
చిరపురాతన నాగరీక మీ ప్రకృతి.

యాత్రి: ఈనాటికీ యీ పాండ్య రాజ్యములో ఈ అమ్మవారి ఉత్సవాలు జరుగుతాయి. ఈమెనే పత్ని దేవత అంటారు.

భార్య: పత్నిదేవత అంటే...పార్వతీదేవి కాదా.

యా: కాదు, రెండువేల సంవత్సరాల క్రితం యీ నాడులో వెలసిన ఒక మహా పతివ్రత. ఆమె పేరు కన్నగి.

భా: కన్నగిపేరు ఎక్కడో విన్నట్టుగా ఉంది.

యా: దక్షిణాపథ మంతటా ఆ పరమసాధ్వి పేరు ప్రసిద్ధమే. ఆమె పాతివ్రత్య మహాత్మ్యముచేత ఆ మహా పట్టణమునే మసి చేసింది.

భా: ఎందుచేతనో?

యా: దానికి చాలా గాధ ఉంది. చూడు—ఈ విగ్రహాన్ని.

భా: ఏమిటి విచిత్రంగా ఉంది—ఆమె వక్షో భాగంలో, శిలామూర్తి విరిగిపోయిందా?

యా: విరిగిపోలేదు. అదే ఆమె స్వరూపం. ఆ పాండ్య మధురాపురం ఆమెను చేసిన అపచారమునకు అలిగి, ఆ కోపావేశంచేత తన వక్షస్థలంనుండి ఒక రొమ్ము పెరికి నగరం మీదికి విసిరి ఆ నగరాన్ని శపించింది. ఆమె కోప కీలలే మహాగ్ని జ్వాలలై నగరాన్ని నాశనం చేశాయి.

భా: ఎంత ఆశ్చర్యం. ఉంటారు, ఇల్లాండ్రు ఈమె ఇక్కడ దేవతై ఎలాగ వెలసిందో.

యా: అక్కడినుండి వచ్చివేసి యీ కొండ పల్లెలో నేరేడు చెట్టు క్రిందకి చేరిందట. ఆమె భర్త పుష్ప విమానం మీద వచ్చి, బొందితో స్వర్గానికి తీసుకునిపోయాడు. ఈ కథవిని, పాండ్యరాజు కోవెల కట్టించాడు. ఉత్తర దిగ్విజయ యాత్ర చేసి అక్కడ రాజులనోడించి హిమాలయ పర్వత శిలాఫలకము తెచ్చి దానితో యీ పతివ్రత మూర్తి చెక్కించాడు. ఆమె జ్ఞాపకార్థం ఉత్సవాలు చేయించారు. అలాగ చేయిస్తే వానలు లేక కరువు కాటకాలతో క్రుంగి పోయే వూళ్ళు కూడా వర్షాలు కురుస్తాయట.

ఇదివిని, కవాటపురం నేలినరాజా విజయవీర శల్యన్ అనే రాజా, కొంగునాడు పాలించిన ఇళ్ళంకోసరుడు అనేరాజా, సింహళాన్ని ఏలిన గజబాహు యీ అమ్మవారి పేర ఉత్సవాలు చేయించారట.

భా: ఇప్పుడు మనం చూస్తున్న ఆలయం ఎవరు కట్టించారు.

యా: ఉరయ్యూరు అనే యీ వూరిలో ఉన్న కోవెల, చోళరాజు పేరు కిళ్ళి అనేవారు కట్టించారు. ఇక్కడ నిత్య నైవేద్యం జరుపుతారు. పత్తినిక్కడవుల్ అంటారు ఈమెను. అంటే పత్ని దేవత అని యీ యమ్మవారి పేరు.

భా: తానొక్క దేవతగా వెలసిన యీ పరమ సాధ్వి చరిత్ర యెంత గొప్పదో.

యా: మనం భోజనాలు ముగించుకొని తీరికగా కూర్చుండి చెప్పుకుందాం. ఆలయ గంటలు కొట్టున్నారు. నైవేద్యం ... రా వెళ్ళి చూద్దాం...
(గంటలు... నైవేద్యం...)

భా: రెండువేల సంవత్సరాల మాట. అప్పుడే యెంత నాగరీకంగా ఉండేది దక్షిణాది.

యా: మరే—దక్షిణాదిని చోళరాజ్యంలో పుహార్ అనే పట్టణంలో ఒక సముద్ర వర్తకుడుండేవాడు. మహాదాత—ఆయనకు మణిపూసలాంటి కుమార్తె. ఆమెయే కన్నగి. అదే నగరంలో కుబేర భాగ్యం కలిగిన మరో వైశ్య శిఖామణి వున్నాడు. ఆయన కొమారుడే కోవలన్. వాళ్ళిద్దరికీ ఈడూ జోడూ కుదిరింది. మంచి ముహూర్తం చూచి వివాహం చేశారు. పురంధ్రులూ ముత్తయిదువులూ—వారికి అప్పగింతలు చెప్పారు.

యాత్రి: ఆ దంపతులు అనురాగంతో కాలం గడిపారు—కొన్నాళ్ళకి ఆ నగరంలో...

పాత్రలు

యాత్రికుడు
భార్య
కోవలన్
కణ్ణకి
మాధవి
వసంత
సేవంతి
దేవం
యోగి — కాముండీ దేవి
కౌశికుడు
మదారి
భటుడు
రాజు

(ప్రాచీన తమిళ మహా కావ్యం శిలప్పదికారాన్ని అనుసరించి)

భా: తలక్కోల్ అన్నా రేమిటి?

యూ: అది యొక ఉత్సవం.

భా: దేనికి సంబంధించినది.

యూ: నాట్య ప్రదర్శనం. దేశి, రాజ నృత్య పద్ధతులు చూపి, అన్నింటిలోను అగ్రగణ్యత సంపాదించుకొన్నవారికి దర్బారువారు సన్మానం చేస్తారు. పచ్చటి ఆకులతో కూర్చిన మాలతో, వెయ్యిన్నూటపదహార్లు ఇస్తారు. ఆ దండ ఏనుగు చేత వేయిస్తారు.

పూంపుహారు నగర రాజు చేసిన సన్మానంలో మాధవి యనే నర్తకి అరంగేట్రం చేసింది.

✦ ✦ ✦

మాధవి: వసంతమాలా? వసంతమాలా?

వసంత: ఏమమ్మా? నీ పుణ్యము పుచ్చినదమ్మా మాధవీ—

మాధ: నిన్నటి తలకోలు మాల మాటా నీ పను పది.

వసంత: ఆ మాల వెలకు కొన్నారు.

మాధ: వెలకు అనగా, వెయ్యినూట పదహారు వరహాలు ఎవరైనా ఇయ్యగలరు కాని నన్ను గానములో మెప్పించగలవారు రావాలికదా?

వసంత: అతడు ధనికుడే కాదు—మహా రసికుడు కూడా?

మాధ: రసికుడైన చాలునా? నృత్యగాన రసికుడు కావలె.

వసంత: నృత్యగాన రసికుడును.

మాధ: వాగ్గేయకారుడై, గాయకుడైనా పరీక్షలో నెగ్గవలెకదా?

వసంత: ఆయన పరీక్షకు వచ్చుటకు అంగీకరించె నట. మనం పంపిన అన్న తిరిగి వచ్చింది. ఈ వెయ్యి న్నూట పదహార్లకు బరాతము వ్రాయించి తెచ్చినది.

మాధ: ఇంతకు ఎవ రాయన?

వసంత: తెలియదమ్మా. క్రిందటి యింద్రోత్సవములో గాన ప్రదర్శన చేశాడు. కోవలన్—

మాధ: కోవలన్ కుబేర పుత్రుడు. ఆయన శిల్పి అందాల రాశి అంటారు.

వసంత: అయితే గాన సరస్వతి అవుతుందా?

మాధ: ఎందుకు కాకూడదు?

వసంత: అవుననుకొందాం—నృత్యకళా ప్రవర్తకి అవుతుందా?

మాధ: ఏమో కాకూడదా?

వసంత: కాదు. కనకనే యీ సంవత్సరం నృత్య శిరోలంకారమైన, నిన్ను కోరినాడు. వెయ్యినూట పదహార్లు పంపినాడు. నీతో గాన పరీక్షకు వస్తున్నాడు.

మాధ: అయిన మన మిపు డేమి చేయవలెనే?

వసంత: వారికి పుష్పలావికలచేత పుష్పమంజరి పంపించుదాము.

మాధ: అంతేకాదు, స్వరమండలి యొకటి, మంజీర మొకటి పంపాలి.

వసంత: చక్కని ఆలోచన. అలాగే పంపిం చుదాం.

మాధ: ఇది ఎలాగు సానుకూలం చేస్తావో—నీదే బాధ్యత—

వసంత: మరునాడు, కోవలన్ మా మాధవి నట్టింటి వాలక పోతే యీ వసంతమాల మాల కాదు.

మాధ: వసంతమాల మాట ఎలాగూ కాదు.

వసంత: అయ్యా, ఈ పుష్పమంజరీ, యీ స్వర మండలి, యీ నృత్య మంజీరం, తమకు కానుకగా అర్పిస్తున్నాం.

కోవ: ఎవరు? నర్తకి పంపిన ఆడవాళ్ళు జ్ఞాపకం వచ్చింది; మాధవి—నిన్న కొలువులో సన్మాన మందిన నర్తకి—ఆమె కౌశలానికి మా సన్మానం కూడా అందజేశాము.

వసంత: అంతటితో ఆ రాజ నర్తకి తృప్తి చెందలేదు. ఆమె నృత్యానికి మేళవింప జేసే సంగీతాన్ని కోరుతోంది. దానికి తగిన గాయకుడు, వాగ్గేయకారకుడు కావాలని అభిలషిస్తోంది.

కోవ: నేను గాయకుణ్ణీ కాను, కవినీ కాను.

వసంత: తమ రసికత ఎవరికి తెలియనిది? ఇంద్రోత్సవంలో క్రిందటిసారి మీరు చేసిన గాన సభ ఎవరు మరవగలరు?

కోవ: అయిన మీ నర్తకి అభిప్రాయం?

వసంత: తగిన సన్మానం చేయమని—

కోవ: అనగా—

వసంత: విద్యకు తగిన పారితోషికము, శిల్పి సహృదయ, ప్రశంసలతో నందుకుంది.

కోవ: మా ప్రశంస లిదివరకే అర్పించాం.

వసంత: ప్రశంసలు—బహుమానంగా యిచ్చినవి. ఆమె ప్రత్యక్షంగా స్వీకరించ కోరుతున్నది.

కోవ: అట్లనే...

వసంత: రేపు సాయంకాలం, విరిమల్లె తోట లోని నృత్య వేదిక మీద మాలతీ మంటపంలో మీ కోసం నిరీక్షిస్తూ ఉంటుంది.

✦ ✦ ✦

మాధ: మహనీయా? అజ్ఞురాలిని—మీవంటి రసజ్ఞులకి పరీక్ష పెట్టి నేనే పరాజయ మందినాను. క్షమించండి నా సాహసాన్ని, ఈ పాప పరిహారానికి మీరేమి శిక్ష విధించినా సరే.

కోవ: మాధవీ, నీ వంటి నర్తకి పరిచయ భాగ్యం కలిగినందులకు నన్ను నేను అభినందించుకొంటు న్నాను. ఏమి సాధన. ఏమి కల్పన. ఏమి సిద్ధి, నీలో హావభావ విలాసాదులు మూర్తీభవించినవి.

మాధ: నేను సన్మాన మయింది నాడు కాదు నేడు. నా జన్మ సార్థక మయింది.

కోవ: ఎంత చూచినా తనివితీర ఉంది.

మాధ: మరొక నృత్యం చేయమని సెలవా?

కోవ: ఇప్పటికే అలసిపోయినావు, నీ వంటి కోమలాంగి నింకను అలయింప దలచలేదు.

మాధ: మీ వంటి రసికుల యెదుట నాకు అలవు అనేది లేదు.

కోవ: ప్రొద్దుపోయింది. నా యిల్లాలు ఎదురు చూస్తూ ఉంటుంది॥

మాధ: ఇంతరాత్రి వేళ ఎక్కడికి పోగలరు—ఇక్కడనే శయనించవచ్చు.

కోవ: వద్దు—మరొకసారి వస్తాను.

మాధ: మీ హంస తూలికా తల్పాలు, మీ మృష్టాన్న భోజనాలు లేవనా?

కోవ: అక్కరలేదు. ఈ స్వాతిశాస్పులు, యీ వెన్నెల రేలు, యీ పాలరాతి చక్కదనములు మా కెక్కడివి.

మాధ: అయితే నా మాట మన్నించి యీ రేయి కిక్కడ ఆగండి.

కోవ: ఆగనా—అటు.

మాధ: ఇంక నూరు పాట సద్దు వసంతమాళ్ళా ఏదీ మధు కలశం.

సేవంతి: ఏమమ్మా, అలా గున్నావు?

కణ్ణకి: ఎలా గున్నాను?

సేవంతి: మీ కర్ణ భూషలేవి? మీ ముక్కు పుడక లేవి? మీ హారాలు, కాసుల పేరులు, పతకాలూ ఏవీ లేవు. ఒక్క మంగళ సూత్రం తప్ప మెడలో మరేమి లేదు.

కణ్ణకి: అలంకారాలంటే నాకిష్టంలేదు. అందు కని వాటిని ధరించడం మానివేశాను.

సేవంతి: పోనీ—ఎప్పుడూ చేసే ప్రసాదన కూడా మానివేశారు. సహజ సౌందర్యమైనా పోషించి నప్పుడు కదా వర్ధిల్లేది.

కణ్ణకి: ఏమో నాకు తెలియదు.

సేవంతి: అదేమిటమ్మా. కన్నులకు కాటుక మానివేశావు. తల దువ్వుకోవు. మాసిన చీర విడవు. నీ గోమేన మోము మీద తీర్చి దిద్దిన తిలకమైనా లేదు. చక్కని పలువరుసైన చిరునవ్వు చూచి ఎన్నాళ్ళయినదో...

కణ్ణకి: సేవంతి, ఎందుకే అలాగంటావు? నేను చిరునవ్వు ఏ మొగంతో నవ్వుకోను.

సేవంతి: అయ్యగారు వచ్చి ఎంతకాలమయిందో, వారు అపరూపమే అయిపోయారు.

కణ్ణకి: వారి కెన్ని పనులున్నవో?

సేవంతి: వారికి పనులేవి లేవమ్మా—

కణ్ణకి: అంగడిలో ఎన్ని చిక్కులో.

సేవంతి: చిక్కులుండటానికి అంగడి తెరిస్తే కదూ!

కణ్ణకి: రాచ కార్యా లెన్ని యున్నవో.

సేవంతి: రాచ కార్యాలు కావు రాణివాస కార్యాలు.

కణ్ణకి: సేవంతీ ఏమది?

సేవంతి: కాదమ్మా—వారెప్పుడూ మాధవి వీటనే ఉంటారమ్మా.

కణ్ణకి: మాధవి రాజనర్తకి. వారు నృత్య సంగీతాలంటే చెవి కోసుకుంటారు. నృత్య విద్య అంటే వారికెంత అభిమానం.

సేవంతి: అంత అభిమానమైతే అంత నేల విడిచిన సాము ఉంటుందా తల్లీ.

కణ్ణకి: పోనీలేవే—ఆబిరుచులు ఎల్లకాలము ఒక్క రీతిగా ఉండవు. వారి ఆనందం తీరనీ వారి శర్మాతనే కదా

సేవంతి: ఏమి ఆనందం? ఇల్లాలిని బాధ్య భరణ చేసి, ఇల్లు గుల్ల చేసి—

కన్నకి: సేవంతి యింక అవు

సేవంతి: పోనీ అమ్మా—ఎల్లప్పుడూ సర్వాలంకార భూషితయై లక్ష్మీ స్వరూపంగా కన్పించే మీరీనాడు శోక దేవతగా కన్పిస్తున్నారమ్మా. మిమ్మల్ని చూస్తూ ఉంటే నా గుండె నీరై పోతూ ఉంది. ఈ వేళ యింద్రోత్సవం పండుగ. అయ్యవారు వచ్చి మీతో ఉత్సాహవిలాసంగా ఆనందంగా గడపవలసిన రోజు ఇంత ఏకాకిగా ఉండటం చూస్తే నా కడుపు చెరువై పోతూ వుంది.

కన్నకి: నీవు విచారించకు సేవంతీ. ఆయనే వస్తారు. ఉత్సవాలయిన తరువాత.

❖ ❖ ❖

కోవ: ఆదమరచి నిద్రపోతున్నది—మాధవి. ఈమెకు మరొక ప్రియుడున్నాడా? అందుకే మనస్సు మారిపోయింది. వానికోసం పలవిస్తున్నది. లేక యీ వలపుకత్తె మాయవలలో పడి ఇల్లాలిని విడనాడి వచ్చాను. ఎంత అవివేకిని. వెలయాలికి ప్రేమ యెక్కడిది? ఈమె నా ధనమంతయు దోచుకొంది. నేను నిరుపేద నయ్యాను. ఇంక వేరొకనిపైన మరులు కొంటున్నది. ఇలాగే దీనిని తుదముట్టించుతుంది. వద్దు—వద్దు—నిర్ధనుడనైన నా పైన ఇంకేమి వలపు. లేనిదానిని పంపితే మాత్రం ప్రయోజనం—కన్నకి వద్దకి పోయి క్షమించమని వేడుకొంటాను. నన్ను మళ్ళీ పరిగ్రహిస్తుందా? ఏమో.

❖ ❖ ❖

దేవం: ఏమో తల్లీ. ఆయన జాడ తెలియడం లేదు.

కన్న: ఇదివరకు నాకు కష్టంలేదు. కాని నిన్న రాత్రినుండీ నా కేదో చింతగా వుంది.

దేవం: ఎందుచేతనమ్మా?

కన్న: ఒక పీడ కల వచ్చింది.

దేవ: మిమ్మల్ని అంతగా కలవరపరచిన కల యేదమ్మా?

కన్న: ఆయన వచ్చారట—వారూ నేనూ కలసి ఒక మహోత్సవం వెళ్ళామట. అక్కడేదో అన్యాయం జరిగింది. వట్టి పుణ్యాన్ని వారిమీద నేరం మోపారు. అది నన్ను తేలుకుట్టినంత బాధ పెట్టింది. రాజు ముందు ఆయన నిరపరాధియని వాదించానట. వాడు వినకపోతే ఆ వూరికి వినాశం కలుగుతుంది అన్నానట. అబ్బా ఎన్ని కష్టాలు—ఎంత భయంకరం ఏమి మూడుతుందో వారికి అని బెంగగా ఉంది.

దేవం: కల నిజం కాదమ్మా.

కన్న: ఏమో. ఈ పీడ పోవడానికి ఏం చేస్తే బాగుంటుందో.

దేవ: ఇదేంకాదు, పూర్వజన్మలో ఏదో చేసిన అపచారానికి యీనాడు భర్తను విడిచి విచారించవలసి వచ్చింది. దానికి శాంతిగా, కావేరీ నది సముద్రంతో కలిసేచోట సూర్యకుండము, సోమకుండము అనే పుణ్యతీర్థాలు వున్నవి. అక్కడ స్నానం చేసిన స్త్రీలు మదన దేవుణ్ణి అర్చిస్తే ఇటువంటి లోపాలు లేక, పొరపొచ్చాలు లేకుండా భర్త అనురాగం పొందుతారట. భోగభూమి చేరుకుంటారట. మనం ఒక్కసారి అక్కడికి వెళ్ళి స్వామివారిని ఆరాధించుదాం.

కన్న: పుణ్యతీర్థాలూ పూజలూ ఎందుకు దేవందీ? భర్త పూజయే సతికి పరమార్థం. పతి దేవుని చరణామృతమే పవిత్ర తీర్థామృతాలు.

దేవ: లేదు తల్లీ—మనశ్శాంతికయినా ఇలాంటి పూజలు చెయ్యాలి.

కన్న: దేవందీ మనశ్శుద్ధిలేని పూజలు చేస్తే మాత్రం ఫలితమిస్తాయా.

దేవం: పోనీ మీ పేరు చెప్పి నేనైనా చేస్తాను.

కన్న: వద్దు—దేవందీ—వద్దు.

దేవ: అమ్మా. అయ్యగారు వస్తున్నారు. ఇదే వస్తున్నారు.

కన్న: నిజమా? ఏరీ? ఇన్నాళ్ళకి నా నోము ఫలించింది. నా స్వామి నన్ను అనుగ్రహిస్తున్నారు.

దేవం: ఆయన ఆగ్రహావేశంలో యున్నట్లున్నారు.

వా రేదో ఆందోళనతో మథనపడుతున్నట్టు కనిపిస్తున్నారు.

కన్న: దేవందీ—వెళ్తున్నావా?

దేవం: అలాగే తల్లీ. ఈ సమయంలో మీ రేకాంతంగా ఉండేనే మంచిది.

❖ ❖ ❖

కోవ: కన్నా. నిన్ను చాల అన్యాయం చేశాను. నన్ను క్షమించవూ?

కన్న: ఏమిటి కొత్తమాటలు. నా వల్ల ఏదో అపచారం జరిగింది. నన్నీసారి క్షమించారు. నా జన్మ ధన్యమయింది. నా కుల దేవత నా వద్దకు వచ్చాడు.

కోవ: ఎంత ఆనందామృతాన్ని పెట్టుకొని, ఏవో యెండమావులలో నీరు వెదకడానికి పోయాను. ఆ కులటను, ఆ ద్రోహిని, ఆ మోసకత్తెను, కామినిని ఇన్నాళ్ళు దానివెంట తిరిగాను. మీ యెడల అపచారం చేశాను.

హైద్రాబాద్ బ్రాంచి : సుల్తాన్ బజార్ సెంట్రల్ బ్యాంక్ ఆఫ్ ఇండియా కు
ఎదురుగా హైదరాబాద్ (దక్కన్).

కణ్ణా: అపచారమా?

కోవ: అవును, నాయెడల, నీ వంశం యెడల, మా వంశం యెడల తీరని అపచారం చేశాను. అందరినీ అప్రతిష్ఠపాలు చేశాను. మీకు అందరికీ తలవంపులు తెచ్చాను.

కణ్ణా: తలవంపులు ఏవీనా తేవ్వలేదండి.

కోవ: కణ్ణగీ—ఉత్తమా యిల్లాలివి—నా గృహలక్ష్మివి—నా యందాల రాశివి. నిన్నువిడిచి వచ్చాను. అవని మచ్చ తెచ్చి పెట్టాను. ఆ నీచురాలిని నమ్మి నీ యాభరణాలూ, నీ యాస్తి, సమస్తమూ వ్యర్థపుచ్చాను. క్షమించవూ?

కణ్ణా: పోనీ యింకా రెండు అందెలు మిగిలాయి. రతనాల అందియలు.

కోవ: వద్దు—ఆ పెనుకత్తె పంచ చేరను. ఆ పాట పేరైనా తలచను. ఈ పేదరికంతో—ఈ దారిద్ర్యంతో కణ్ణకి సన్నాటు పోషించను. నీ ముచ్చట యేం తీర్చగలను?

కణ్ణా: మీ కా చింతే వద్దు. మీ తోడిదే నాకు స్వర్గం. భర్త సాహచర్యమే సమస్త భాగ్యాలున్నూ.

కోవ: కాని, ఈ నగరంలో తలెత్తుకుని తిరగలేను. ... కట్టె అమ్ముకుంటావా?

కణ్ణా: వర్తకం చేయండి. తిరిగి వ్యాపారం చేయండి.

కోవ: ఏది చెయ్యడానికీ ఈ పూరిలో సాధ్యం కాదు. సుఖైశ్వర్యాల నిలయమైన మధురా నగరం వెళ్తాను.

కణ్ణా: నన్ను కూడా తీసుకొని వెళ్ళండి.

కోవ: సమస్త సంపదలకు పుట్టినిల్లయిన వంశంలో పుట్టిన ఆగర్భ శ్రీమంతురాలివి. నిన్ను అడవులలో త్రిప్పి, అష్టకష్టాలు పెట్టనా.

కణ్ణా: భర్త సన్నిధానంలో ఎన్ని కష్టాలయినా భరించగలను.

కోవ: వద్దు—మనం చేరబోయే వూరు క్రొత్త. నాకు తెలియలేదు. మనప్రయాణం కంటకావృతమయింది. కొండలు, లోయలు, నదీ, నదాలు, అరణ్య సీమలు, వన్యమృగాలు ఇవన్నీ కల చోటికి నీవు నాతో రాగలవా?

కణ్ణా: మీ కా చింత వలదు. భర్త సన్నిధానంలో విశాల అడవులు కొండలయినా అవలీలగా దాటగలను. ఎన్ని క్రూర మృగాలయినా ఎదిరించగలను.

కోవ: అయితే...మహాగోపురాలకు ప్రసిద్ధికెక్కిన మధురానగరం వైపు పోదాం. అక్కడే మన భవిష్యత్.

కణ్ణా: అక్కడే మన స్వర్గం. మన సౌభాగ్యం.

కోవ: అక్కడ క్రొత్త వ్యాపారం చేద్దాం. పోయిన అన్ని ఐశ్వర్యాన్ని సంపాదించుకుందాం.

కణ్ణా: ఈ అందెలేమీ కానుకంగా సమర్పించుకున్నాను.

కోవ: ఇవే మనకి పెట్టుబడి.

కణ్ణా: పదండి పోదాం పదండి.

కోవ: రేపు తెల వారక ముందే మనం ... వారికి తెలియకుండా బయలుదేరాలి.

యోగా: ఆ బాటసారు ... ఒంటరిగా బయలుదేరారు.

బా: పాపం కావేరీపూంపట్టణం వదిలివేసి వెళ్ళిపోయారు.

యోగా: విధి లీల తప్పదు. ఎక్కడ ఏ వేళ వ్రాసి పెట్టి ఉంటుందో.

కోవ: వడివడి అడుగులు వేయి గల్గా.

కణ్ణా: అడుగులు పడడంలేదు. మనల్ని విడలేక వీడిపోయిన దేవంది చిన్న బుచ్చుకొంది. ఆ మెను తలచుకొని నా అడుగు పడటంలేదు.

కోవ: ఇవన్నీ మరచి పోవాలి మరి.

కణ్ణా: మనం ప్రతి దినమూ ఆరాధించే బుద్ధదేవుని శిలాప్రతిమ ఎందుకో కృపణంగా కనిపించింది.

కోవ: తథాగతుడు కృష్ణమూర్తి ప్రజల దుఃఖమే ఆయన దుఃఖమే మనవంటి పతితుల్ని, భ్రష్టుల్ని, దీనుల్ని, దరిద్రుల్ని ఎలాగ ఉద్ధరించగల నసే చింతనమే ఆయన్ని సదా మథన పెట్టుంది. మనల్ని చూచి నీరై పోతూంటాడు.

కణ్ణా: అక్కడ దేవీమూర్తి కూడా అంతే.

కోవ: నీ వంటి దేవికి యిలాంటి యిక్కట్టు దాపడం సహించలేకపోయింది.

కణ్ణా: ఇక్కట్టు? అన్ని యిక్కట్టూ తీరిపోతాయి మనం మధురా పట్టణం చేరేటప్పటికి.

కోవ: మధుర చేరుకోవాలికదా?

కణ్ణా: ఇంకెంత దూరం ఉంటుంది?

కోవ: మనం నడిచిన దూరం సూరోపంత కూడా లేదు.

కణ్ణా: అంత దూరమా?

కోవ: ముందే నే చెప్పలేదా? సుకుమార శరీరవు కిపోవ లేవని.

కణ్ణా: దానికేం లెండి.

కోవ: నీ మృదువైన ఆ చరణాలు నడిచి నడిచి యెంత బొబ్బలెక్కి పోయాయో.

కణ్ణా: నా కాళ్ళ కేమీ లేదు. దాహంగా ఉంది.

కోవ: ఆ. అదే కావేరీ తీరం. కొంచెం యీ యిసుక తిన్నెలు దాటిపోతే అక్కడే జైన ధర్మ ప్రవర్తకురాలు కావుందీ ఆశ్రమముంది. అక్కడ చల్లని నీళ్ళు దొరుకుతాయి. నీ విశ్రాంతికా యాశ్రమంలో విశ్రమించవచ్చు.

కణ్ణా: ఇంకా ఎన్ని రాత్రులు నడవాలో...

కోవ: సుకుమార శరీరవు నా మూలంగా నిన్నెన్ని శ్రమలు పెట్టవలసి వచ్చింది. మధురాపట్టణం యింకా ముప్పై క్రోసుల దూరం వుంది. ఎంతో దవ్వు లేదు. రా—అదే—ఆశ్రమంలోకి పోదాం.

కణ్ణా: యోగిని కావుందీ ఆశ్రమం ఇదేనా?

కావుం: ఎవరా అతిథులు రండి. తల్లీ లోపలికి రావచ్చును.

కోవ: అమ్మా. మీకు పుణ్య ఉంటుంది. ముందీమె దాహం తీర్చడానికి చల్లని మంచి నీళ్ళివ్వండి.

యోగా: అవును. పాపం, మార్గాయాసం చేత చాలా డస్సినట్లుంది. ఆ పూల పానుపు మీద విశ్రమించండి.

కోవ: మీ మేలు ఎన్నటికి మరువ లేం.

యోగా: మీరు ఎవరివారు? ఉన్నతి కుటుంబంలో వారిలాగ కనిపిస్తున్నారు. మీ ఆకారము, వినయ విధేయతలు చూస్తే అయినింటివారిలాగ కనిపిస్తున్నారు. శాస్త్రాలలో చెప్పిన ధర్మ సూత్రాలను పాటించే భక్తి శ్రద్ధలున్నవారుగా తోస్తున్నారు.

కోవ: తమ దయవల్ల ధర్మాన్ని చక్కగానే అనుసరిస్తున్నాం.

యోగా: మరేమిటి? పెదవారులై యిల్లు విడిచి కట్టుబట్టలతో పోవలసిన గతి యేమి కలిగింది.

కోవ: అది నా స్వయంకృతాపరాధం. అనుభవించక తప్పుతుందా?

యోగా: మీ కింతటి దుస్థితితెచ్చిన దుష్కృత్యమేమై యుండును.

కోవ: దీనికి చెప్పవలసిం దేమీ లేదు. నేను ఎలాగో ఒకలాగ మధురాపట్టణం చేరుకోవాలి—అక్కడ చేరి పోయిన భాగ్యం సంపాదించుకోవాలని చూస్తున్నాము.

యోగా: సరే మధుర పోయే మార్గం చాలా కఠినమైనది. ఇటువంటి సుకుమారిని వెంట పెట్టుకొని నీవు పోగలవా?

కణ్ణా: ఎంత కఠినమైనా నేను సహిస్తాను.

కోవ: ఈ ప్రయాణం జరగవలసిందే.

యోగా: మీరింత పట్టుదలతో ఉంటే నేను కాదనడం ఎందుకు? నేను వలదన్నా మీరు మానరు.

కణ్ణా: తల్లీ, ఎలాగయినా మా గమ్యస్థానం చేర్చే ఉపాయం చెప్పండి.

యోగా: మంచిది. నేను కూడా మధురా పట్టణం వచ్చి అక్కడ జ్ఞానజ్యోతిని చూచి ధర్మోపదేశం వింటాను. మీ వెంట నేనూ వస్తాను.

కణ్ణా: తల్లీ మీ రెంత దయాస్వరూపులు. మీరు మా వెంటనుంటే ఏ చింతా ఉండదు.

కోవ: ఈ సుకుమారి ఎలా నడవగలదో యని వ్యసనపడుతున్న నా చింత తీరింది. ఇంక నాకే భయం లేదు.

యోగా: మధురకి పోయే త్రోవలో మనం చాలా కష్టాలు ఎదిరించవలసి ఉంటుంది.

కణ్ణా: మీరు మాతో ఉంటే దారి చూపుతారనే ధైర్యం ఉంది.

యోగా: ఈ కోవలన్ గ్రీష్మ తాపం తగలకుండా చల్లని నీడలోంచి పూలబాటల్లో నడవాలి. దేవుడు చేసిన గోతులూ గుట్టలూ లేక పోయినా నరుడు నిర్మించిన గోతులు దాటవలసి యుంటుంది. దుంపలు తవ్వినప్పుడు ఏర్పడిన గోతులూ నరికి పారవేసిన చంపక వృక్షాల ముళ్ళ డొంకలూ దాటి పోవాలి. అయితే పైనుంచి వ్రేలాడే పనసకాయలు తలకు తగులకుండా తప్పించుకోవాలి.

కోవ: దారి పొడుగునా యివే ఉంటాయా?

యోగా: ఇవే కావు, ఇంకా ముందుకి పోయే కొద్దీ పసుపుతోటలూ, అల్లంచేలూ దాటుకుంటూ పోతే జారి నేల పనసల మీద పడవచ్చు.

కోవ: మరొక దారి లేదా?

యోగా: పొలాలకి అడ్డబడి పోవచ్చు. కాని మధ్య ఎన్నో చెరువులూ దిబ్బలూ దాటాలి. మొసళ్ళు, నీటి

చిక్కులూ ఎదురవుతాయి. ముందుకి దాటి వెళ్తే చెరుకు తోటలు వాటిలో రసం తాగడానికి వచ్చే కుందేళ్ళు. వాటి మీద కాలు పడవచ్చు. పోనీ కాలువ గట్ల మీంచి పోవాలంటే దుక్క పీతలు, నత్తలు, వాటిని త్రొక్కి వేయవచ్చు. అందుచేత యీ పొలాల మీంచి తోటల మీంచి పోయే దారే మంచిది.

కోవ: మీరు ఎటు దారి చూపితే అటు అనుసరిస్తాం.

యో: ఇవి పూచుకొనియేజీవజంతువుల మీద కాలు పడకుండా కదిలి పోవాలి.

కణ్ణ: మరెప్పుడు ప్రయాణం?

యో: ఇప్పుడే—

కోవ: ఇలాగేనా?

యో: మీరు భోజనాలు చేయండి. మా ఆశ్రమ వాసులకి ప్రయాణ సన్నాహమేముంది? ఇది కమండలువు.

వసం: అవును పాపం ఆయన తల్లిగారిని చూడాలి. చిక్కి శల్యమై పోయాడు.

మాధ: ఆ యిల్లాలుకూడా నెళ్ళిందిపదా? చేతకానుకూడా లేదు. ఏమి కష్టాలు పడుతున్నారో?

వసం: చేతికాసులేదు. నీ ప్రేమలో ? ? ? పిలానికి అదేకారణమని, మనిషి లోలోపల బాధపడి పోయాడు.

మాధ: నా కా ధనచింతే లేదే వసంతమాలా?

వసం: సర్వస్వము నీ కిచ్చి నిర్ధనుడైన అతనికి హృదయ శల్యంగానే ఉండిపోయింది.

మాధ: వసంతమాలా- మన పిచ్చిన లేఖ ఆ బ్రాహ్మణోత్తముడు వాయనికి అందిస్తాడంటావా?

వసం: బ్రాహ్మణోత్తముడు కౌశికుడు. త్రిలోక సంచారి. ఆయన చూడని చోటులేదు. బహుశ ఆయనని కలుసుకుంటాడు.

మాధ: పోనీ చెప్పకు. ఈ లేఖవల్ల, నా మీద అనుమానం తొలగితేచాలు. ఆయన యిక్కడికి వచ్చినా రాక పోయినా...

కన్నకి: ఈ కొండదారుల మనస్సు ఎంత నిర్మలమవుతుంది. లోకము నమ్మినదానికి ప్రాణమిస్తారు.

కావుంది: వాళ్ళ కన్నులకి ఈమె మహా త్రిపుర సుందరి శంకరిలాగ కనిపించింది. అందుచేత ఈమె పాదపూజ చేశారు.

కన్నకి: నా కెంతో అవమానం చేసినట్లయింది.

కోవ: లేదు—సీవంత పవిత్రమంతరాలివి కాదనా?

కావుంది: ఆమె పూర్వజన్మలో మహా సాధ్వి— ఒక చిన్న లోపంవల్ల నరజన్మమెత్తవలసి వచ్చింది.

కోవ: నన్ను చెట్టపట్టి నానాకష్టాలు పడవలసి వచ్చింది. చూడండి, తామర రేకులవంటి ఆమె పాదాలు, బొబ్బలెక్కి నీరు కారుతున్నాయి. ఈ దుమ్ము త్రిపథమున అమె అలసిపోకుండా ఉంది. పోనీ పిల్ల ఒడెవరదు ఈ తోపులో విడిసి, రాత్రివేళ అడవి దాటితేనో—

కావుంది: మధురాపట్టణం వచ్చివేశాం—ఈ దీర్ఘ ప్రయాణంలో అడవి దాటితే మధుర—

కోవ: వెన్నెలలో ప్రయాణం బాగానే ఉంటుంది.

కావుంది: క్రూరమృగాలని ఎదుర్కోవలసి ఉంటుంది.

కోవ: మన త్రోవను మనం పోతుంటే మనల్ని ఏం చేస్తాయి—ఏంకన్నా—రాత్రివేళ పులులు పొంచి వుంటాయి—గుడ్లగూబలు భయపెట్తాయి. ఎలుగుగొడ్లు ఎదురువస్తాయి—ఎంతమాత్రమూ భయపడకుండా నడవాలిమరి.

కన్నకి: మీరుండగా నాకు భయం ఏమిటి? భగవతి—కావుందీదేవి మనకు తోడున్నారు కదా!

✦ ✦ ✦

(పులులు—తోడేళ్ళు—జంతువులు అరువులు)

కావుం: నీకేం భయంలేదు తల్లీ—అలాగే నడుస్తూ ఉండు—అదుగో వచ్చివేశాం.

కన్నకి: అమ్మయ్యో — ఆ వెదురు పొదలలో పులి.

కావుంది: ధర్మాన్ని నమ్మితే—పులికూడా పారిపోతుంది. పద—

కోవ: తూర్పు రేఖలు కనిపిస్తున్నాయి. వచ్చివేశాం. అల్లదే మధురాపట్టణం.

కావుంది: అవును—మన మిక్కడ కాల్యానుష్ఠానములు తీర్చుకోవచ్చు—కోవలన్ అదే వైగై నది—

కోవ: నే నిదే పోయివస్తాను. వేసవి వేడికి చెట్లూ తీగలూ అన్నీ ఎండి పోయాయి.

ఎండివేడికి మండి ఇట్లుండి పూలు
రాలి వాడిన మాధవీలతను చూడ
కోవలుని బాసి దుఃఖాగ్ని కుమిలిపోవు
మాధవీ నృత్యసుందరి మదినితోచు...

కోవ: ఎవరది? ఏమంటున్నారు? మాధవీ - కోవలుని వియోగ దుఃఖంచేత వాడిపోయిందా?

కౌశికు: అవును—మహనీయా. మీ ఆకారం చూస్తే మీరే కోవలన్‌లాగ కనిపిస్తున్నారు. మీకోసం సమస్త దిక్కులూ పర్యటనం చేశాను. నేటికి నా శ్రమ ఫలించింది. ఇప్పటికి మీరు లభించారు.

కోవ: బ్రాహ్మణోత్తమా, పుహారీ నుంచి కదా మీ రాక. అక్కడ అందరూ క్షేమమేనా?

కౌశికు: ఏమని చెప్పను—మీ తల్లిగారు బెంగచేత చిక్కి శల్యమైనారు. తండ్రిగారు దుఃఖసముద్రంలో మునిగియున్నారు. మీ క్రింద పనివాళ్ళు ఎక్కడికో వెళ్ళిపోయారు. పుహార్ నగరం-శ్రీరామచంద్రుడు వదలి పెట్టిన అయోధ్యానగరంలాగుంది.

కోవ: వారికి నా మీద ఎంత అనురాగం—

కౌశికు: మీ యిల్లాలు కన్నగి పాతివ్రత్యాన్ని తలచుకోని రోజు లేదు—

కోవ: మా యుత్సాహములు—

కౌశికు: వారు కంటికి మంటికి ఏకధారగా కన్నీరు కారుస్తూనే ఉన్నారు. అందరికంటె ఎక్కువ గోడు మాధవిది—అబ్బా, ఆమెను చూస్తే గుండె తరుక్కొని పోతుంది. వసంతమాల వల్ల మీ వార్త విన్నది. ఆశనిపాతం తిన్న మొలకలాగ పడిపోయింది. ఆ మూర్ఛనుండి ఎన్నాళ్ళో లేవనేలేదు. నేను ఆమెను ఓదార్చడానికి ఎన్నోసార్లు వెళ్ళాను. ఆమె సాగిలబడి మ్రొక్కి ఎలాగోలాగు తన అవస్థ తెలియజేయమని చెప్పింది. ఈ తాళపత్రంమీద లేఖ వ్రాసి యిచ్చింది.

కోవ: లేఖ కూడా యిచ్చిందా? అవును. మాధవి పంపురాని మల్లెదండల మధుర పరిమళం—హృదయేశ్వరా, మీ పాదాలపైన నేను మోకరిల్లి క్షమాపణ వేడుకొంటున్నాను. నా యపరాధాన్ని మన్నించండి. రాత్రికి, ఆరోగ్యంతో కూడి తల్లిదండ్రులతో కూడా చెప్పకుండా విడిచి పోయారేమి? దీనికి అపరాధమేమిటో తెలియనిదానిని నేను బాధపడుతున్నాను, సర్వమూ తెలిసిన సత్పురుషులు, సాధుపుంగవులు—నా ఆరాటం తీర్చి నా తప్పు క్షమించండి. సెలవు.

(మిగతా 61 వ పేజీలో)

నా పు మీ అదృష్టము చెప్పగలదు

నీ భవిష్యత్తులో ఏమి జరుగబోవునదియు, నీ సరియైన వర్తమానము గురించియు నీవు తెలుసుకొన గోరినట్లయితే ఒక పోస్టుకార్డు పైన నీ కిష్టమగు ఒక పుష్పము పేరును నీవు వ్రాయు తేదీ, వేళ వివరములను, నీ సరియైన చిరునామాయును వెంటనే వ్రాసి పంపుము.

జ్యోతిష శాస్త్రములోని రహస్య గణితము మూలముగా మేము గుణించి, నీవు కోరు వ్రాసిన తేదీ లగాయితు 12 మాసములలోను నీయొక్క అదృష్టము, లాభ నష్టములు, జీవిత మార్గము, ఏ వ్యవహారములో నీకు జయము కలుగును, నీ ఉద్యోగ విషయంలో మంచి చెడ్డలు, మార్పులు, ఆరోగ్య విషయము, పరదేశ గమనము తీర్థయాత్రలు వివాహము, స్త్రీసుఖము, సంతానము, విధివిశేషములు లాటరీ, ఆకస్మిక ద్రవ్యలాభ మొదలగువానిని గురించి స్పష్టముగా మాసవారిగా వ్రాసిన 1-8 లకు మాత్రము వి. పి గా పంపగలము (వి. పి చార్జీలు ప్రత్యేకం) దుష్టగ్రహములేవైన వున్నయెడల శాంతిచేయు విధానం కూడా తెలుపుడు చేయబడును. వివరములు మా పూచీపైన పంపబడును. మేము పంపిన భోగట్టా నీకు తృప్తిగా నుండనియెడల పైకము వాపసు చేయబడును ఒకసారి పరీక్షించి చూడుడు. మీ అడ్రసు ఇంగ్లీషులో వ్రాయండి.

Shree Swami Satyanarain Jyotish Ashram (A.P.W.), AKODAR (Pb.)

కౌశికు: ఆమె పడిన మనస్తాపం ప్రత్యక్షంగా చూడాలేగాని వర్ణింపలేము. ఆమె అపరాధం ఏమిటో...

కోవ: ఆమె అపరాధంలేదు. నాదే పొరపాటు. ఈ ఉత్తరం మా తల్లితండ్రులకు చూపండి. నన్ను గురించి యింక వారికి బెంగ ఉండదు. వెళ్ళిరండి. వందనం.

(దేవాలయాలు—శంఖాలు—గంటలు.)

కన్నకి: అదిగో మధుర — ఉదయ గంటలు మ్రోగుతున్నాయి. ఆలయాలలో ఆరాధనా సమయం—

కావుంది: నాలుగు మతాల ఆలయాలు ఇక్కడ ఉన్నవి. ఈ భాగ్యనగరంలో ధనం రాశులుగా పడి ఉన్నట్టే జనం క్రిక్కిరిసి ఉన్నారు. మే మీ నగరం చివర ఆశ్రమాలలో ఉంటాం—మీరు పురప్రవేశం చేయండి.

కోవ: భగవతీ—యీ కుసుమ కోమలిని యీ ప్రయాణంలో కంటికి రెప్పలాగ కాచినారు. నేను వూరిలోకిపోయి ఒక యిల్లు చూచుకొనే వరకు మీవద్ద కొంచెం ఆశ్రయ మివ్వండి—

కావుంది: అలాగే నాయనా. పోయిరా! పూర్వ జన్మలో చేసిన పాప కర్మలు యీ జన్మలో మిమ్మల్ని యింతగా బాధపెట్టున్నాయి. నీవు పట్టణంలో విపణివీధికి పోయి, తగిన వసతి చూసుకొని రా అంత వరకు ఈ సాధ్వి మాతోనే ఉంటుంది.

✦ ✦ ✦

కన్నకి: భగవతీ, కావుందీశ్వరీ—వారింకా రాలేదు. వీం యిక్కట్లు పడుతున్నారో—

యోగి: ఏమీ భయం లేదు తల్లీ—ఈ మహా పట్టణం చుట్టి రావడానికి ఆలస్యం అవుతుంది.

మదారి: నమో బుద్ధాయ శరణం—

యోగి: ఎవ రది గొల్ల ముసలి మదారి—ఇటు కొక్కడవించి వస్తున్నావు.

మదా: యక్షిణీ అమ్మకు నైవేద్య మిచ్చి వస్తున్నా తల్లీ!

యోగి: ఈమె పరమసాధ్వి గొప్పవంశంలో జన్మించింది. ఈవూరి వర్తకులు ఈమె తండ్రిపేరు వింటే తలదాల్చి, ఈ దంపతులకు అతిథ్యమిస్తారు. అంత వరకు నీవు వీరికి ఆశ్రయమివ్వాలి. అవతల మా యూశ్రమాలలో గృహస్థుల్ని ఉంచకూడదు.

మదా: ఇలాంటి మహా పతివ్రత అడుగు పేస్తే చాలు మా గృహం పరమ పావనమవుతుంది. వేరే ధనవంతుల ఆతిథ్యమెందుకు—మంచివసతి దొరికే వరకు యింత పాలన్నం మా యింటనే తినవచ్చు.

కన్నకి: ఎంత మంచిదానివి తల్లీ!

యోగి: చూడు మదారీ, యీ దంపతులు దూర ప్రయాణం చేసి ఉన్నారు. ముందీమెను మీ యింటికి తీసుకొని పోయి తలంటి నీళ్ళు పోసి, పసుపు రాసి, కాటుక పెట్టి, తలదువ్వి, పూలు పెట్టి, మంచి బట్టలు పెట్టి అలంకరించు. ఆమెకు పని పాటు, విలువపీఠ, తల్లితండ్రి అన్నీ నీవేమరి.

మదా: మహాప్రసాదం — అంతకంటేనా ఆపని తలతో అన్నీ చేస్తామ్మ

రత్నమంజీరం

(17 వ పేజీ తరువాయి)

యోగి: ఈ ప్రయాణంలో ఎండ దెబ్బకి బడలికకు తానెంత బాధపడినా, భర్త ఏమవుతాడనే చింతతో కంపించి పోయింది యీ యిల్లాలు— ఇలాంటి సాధ్వి ఉంటే వేరే దేవత యెందుకు. ఇలాంటి పతివ్రత లున్నచోట, కరువు కాటకాలుండవు, వానలు తప్పవు, సౌభాగ్యాలు తగ్గవు.

మదా: ఈ యిల్లాలిని యిప్పుడే మా చిన్న గొల్ల వాడకి తీసుకొని పోతాను రా తల్లీ...రా...

✦ ✦ ✦

కోవ: ఈకొత్త చోట కూడా ఎంత రుచ్యంగల పదార్థాలు చేశావు కన్నకీ...

కన్నకి: మీకు తృప్తి కలిగితే నాకు తృప్తే.

కోవ: భర్త కష్టసుఖాలు పంచుకొనే భార్య దొరకడంకంటె భాగ్యమేముంది? నేను ధన్యుణ్ణి కన్నకీ—

కన్నకి: నా పూజా ఫలం—మన దాంపత్యం.

కోవ: నేను నీకు అనర్హుణ్ణి—వట్టి అవివేకిని.

కన్నకి: అలాంటి మాట లనకండి.

కోవ: విధి విపరీతమో ఏమో—నా మనస్సు చెదిరిపోయింది. మోసగాండ్లతో, ముచ్చులతో వృథా ప్రొద్దుపుచ్చాను. నా తల్లితండ్రులకి చేయవలసిన విధి విస్మరించాను. పడుచుదనంలో ఉన్నా, బుద్ధిచేత పండిన నిన్ను అన్యాయం చేశాను. నేను ఎన్నడూ తప్పు చేస్తున్నట్టు నీవు తలచలేదు. మన వూరు విడిచి రావద్దన్నా నీవు వచ్చివేశావు? ఎంత పని చేశావు!... ఎన్ని కష్టాల పాలైశాను!

కన్నకి: అలాగనకండి. మీరేం చేశారు? మీ తప్పు అత్తమామలకి కనిపించనీయలేదు. మీరు యింటికి రావడం మాని వేశారని వారికి తెలియనీయలేదు. కాని వారికి అన్నీ తెలుసు. న న్నెంతో ఆదరించారు, అనునయించారు. నేనెంత చిరునవ్వుతో ఉండటానికి ప్రయత్నించినా చిక్కిన చెక్కిళ్ళతో ఉన్న నా ముఖం ఉన్న స్థితి వారికి చెప్పక చెప్పింది. మీరు తప్పుత్రోవ త్రొక్కినా, నేను మాత్రం సరియైన మార్గం వీడ లేదు. అందుకే మీ వెంట వచ్చాను.

కన్నకి: కాదు కనకనే అన్యాయము ననుభవిస్తున్నాను. మా వూరు కావేరి పట్టణం-పుహార్. అక్కడ రాజులు, ఎంత న్యాయపరులంటే ఒకసారి యువరాజు రథం దూడమీదనుండి పోయిందని, ఆ యువరాజు శిరస్సు మీద మరొక రథం పోనిచ్చిన ధర్మపరుడు.

✦ ✦ ✦

కోవ: నేను నిరపరాధిని—ఈ అందె నాది—నా భార్యది. విడవండి—నన్ను వదిలిపెట్టి మీ శిరస్సులు ఎగిరిపోతాయి.

స్వర్ణ: ఎవరి శిరస్సు ఎగురుతుందో చూద్దాం గాని.

కోవ: నేను దొంగను కాను విడవండి.

స్వర్ణ: చూస్తారేం—వాణ్ని ఇటు తీసుకొని పొండి.

అయ్యో,: వదినా—పసుపు కొట్టు పండుగ నీవలాగ విచారంగా ఉన్నావేమిటి?

కన్నకి: సాయంకాలమయింది. మీ యన్న యింకా తిరిగిరాలేదు. నా మనస్సెంతో ఆందోళనగా ఉంది. ప్రొద్దుటినించి అన్నీ అపశకునాలే. అదుగో నీ యమ్మ వస్తూ ఉంది. ఏమి వార్త వస్తుందో?

మదా: కన్నకీ—తల్లీ—

కన్నకి: ఏమయిందమ్మా—ఆయన క్షేమమేకదా.

మదా: ఏమని చెప్పను తల్లీ—సర్వనాశనమయింది.

కన్నకి: ఆయనకేం అపాయం రాలేదు కదా.

మదా: కన్నకీ నీ పసుపు కుంకుమ నేల...

కన్నకి: నా పసుపు కుంకుమ నా పర దేవత.

మదా: ఇంక లేదు తల్లీ. రాజాంతఃపురంలో దొంగతనం చేశాడట—పట్టుబడ్డాడు. ఉరిశిక్ష వేశారు.

కన్నకి: అన్యాయం, అక్రమం. నా భర్త దొంగతనం చేస్తాడా? వట్టిది అబద్ధం.

మదా: లేదు. రాణీగారి బంగారు అందె ఒకటి దొంగిలించాడట.

కన్నకి: ఆ అందె నాది—అక్రమంగా ఆయన మీద ఆరోపణచేసి హత్య చేశారు. మధురాపురిలో ఇదేనా ధర్మం. పాండ్య రాజపరిపాలన ఇంత భగ్నం

కోవ: ప్రభువు వారికి వందనం—నేనీ తగ విక్రయానికి తెచ్చాను. ఇది నాది. నా కాలి అందియ.

రాజు: ఇంత విలువగల ఆభరణములు ధరించిన అలుగల మగాడివి అమ్మడానికి కారణం? అయితే శిక్ష అనుభవించు. అంతఃపుర ద్రోహం—అపహరణం—అసత్యాలాపన—వీటికి ఘోర శిక్ష. అయితే శిక్ష అనుభవించు. అంతపురద్రోహం—అపహరణ—అసత్యాలాపన వీటికి ఘోర శిక్ష.

పాడున వుందా? అయ్యో నాకేది దిక్కు. నా భర్త దొంగా? మీరు నమ్మలేరా? మీకు ఎలాగ నోరువచ్చింది. నా మంగళ సూత్రం బలమింతేనా? అయ్యో. నా భర్త దొంగా?

మదా: కన్నకీ, విచారించకు వూరుకో.

కన్న: అయ్యో, ఒక రాజు చేసిన అన్యాయానికి నేను వితంతువై సర్వ బాధలూ అందవలసినదేనా?

మదా: అటువంటి అకార్యం చేయవద్దు తల్లీ. మేమందరమూ ఉండగా నీ కెటువంటి అపాయమూ రానీయము.

కన్నకి: ఓ సూర్యనారాయణమూర్తీ, లోకసాక్షీ, ధర్మదేవతా, నీ వైనా చెప్పు ప్రభూ. నా భర్త దొంగతనం చేస్తాడా? పౌరులారా ప్రజలారా? నా వంటి [illegible] మీకు లేరా? నా వంటి అక్కలు మీకు లేరా? మీ [illegible] మీ యక్కలకు [illegible] అన్యాయం జరిగితే చూస్తూ ఊరుకుంటారా?

మదా: నీ భర్త దొంగ కాదు. పాండ్య రాజు [illegible] అనుభవిస్తాడు.

కన్నకి: [illegible]

[illegible]

జానికి తగిన ధనం లేక దొంగ అన్నారు. ఎవరు దొంగో మీరే నిర్ణయించండి? ఎంత అన్యాయం. మీరైనా విచారించారా? రాజు చేసిన అన్యాయం—

మదా: ఎక్కడికి వెళ్తావమ్మా.

కన్న: మధురా నగరమంతా తిరిగి మాకు జరిగిన అన్యాయాన్ని చాటిస్తాను. మహాపాపి పాండ్య రాజు ముఖం ఎదుటే చెప్తాను. ముందు నా ప్రాణేశ్వరుని చూపించండి.

మదా: కణ్ణకీ, కణ్ణకీ...

ఆయ్యా: వదినా, వదినా...

కన్న: అయ్యో, అదుగో—ఎంత దారుణం—ఎంత అక్రమం—పట్టపగలు పాండ్యరాజు కొలువులో భయంకర హత్య. ఉదయం పూల దండ అందించిన యీ హస్తం ఎల్లవాలే యిప్పుడు యీనాదితో రక్తపు కాలువలో మునిగి ఉన్నావా? అయ్యో, యీ దుర్మరణం పాలు చేయడానికేనా, మధురానగరం వచ్చింది. ఈ పాపిష్టి రాజుచే శిక్ష అనుభవించడానికేనా మన పురం విడిచి వచ్చింది. నాథా, నన్ను చూడరూ? ఓదార్చరూ? నా దుస్థితి యింక చూడలేక కన్నులు మూశారా? ఇక్కడ స్త్రీల కెవరికైనా యింతటి అపచారం జరిగితే సహిస్తారా? తమ భర్తను నిలువునా చిత్రవధ చేస్తె: అన్యాయంగా హత్య చేస్తే చూస్తూ వూరుకొంటారా? అయ్యో, పట్టణంలో నుంచి వారే లేరా? ఇలాంటి అన్యాయం జరుగుతూవుంటే కాదని చెప్పేవారే లేకపోయారా? రాజు చేసిన అన్యాయానికి శిక్ష విధించే దేవుడు లేడా? ఏదో మోసం జరిగింది. ఏదో ద్రోహం జరిగింది. నేనే స్వయంగా వెళ్ళి రాజుని చూస్తాను.

మదా: కన్నకీ—కన్నకీ...

భటుడు: మహారాజావారికి జయం జయం మన ద్వారం ముందు ఎవరో దేవి వచ్చియున్నారు.

రాజు: ఎవరామె?

భటుడు: ఎవరో మహిషాసుర మర్దని లాగున రక్తంతో ఒళ్ళు తడిసి వచ్చి నిలుచున్నది. భద్రకాళి లాగ మహా భయంకరంగా ఉంది.

రాజు: న్యాయ ఘంట మ్రోగుతున్నది. ఆమెకు ఏమి అన్యాయం జరిగిందో వెంటనే ప్రవేశపెట్టు.

భటుడు: చిత్తము మహా ప్రభూ.

కన్నకి: మధురానగరము నేలే పాండ్యరాజు కొలువు ఇదేనా? తెన్నవన్, పాండ్యన్ అనే బిరుదులు కొన్న రాజుకొలువు ఇదేనా? ఇక్కడేనా న్యాయ విచారణ జరిగేది?

రాజు: చాలా ఆవేశంతో వున్నావు. నీకు కావలసిన న్యాయమేదో కోరుకోవచ్చును.

కన్నకి: న్యాయ విచారణచేయగల దక్షత మీకున్నదా యని నేను ప్రశ్నిస్తున్నాను. మీ పై అధికారి లేడా?

రాజు: మీ కేమైనా అన్యాయం జరిగిందా? పాండ్య రాజు కొలువులో అన్యాయమా?

కన్నకి: జరిగింది. ఇటువంటి అన్యాయాలు ఎరుగని దానని కనకనే చెప్ప వచ్చాను.

రాజు: మీదీ పట్టణముగాదు లేదు

కన్నకి: కాదు కనకనే అన్యాయ మనుభవిస్తున్నాను. మా వూరు కావేరిపట్టణం పుహార్. అక్కడ రాజులు, ఎంత న్యాయ పరులంటే—ఒకసారి యువరాజు రథం దూడమీదనుండి పోయిందని, ఆ యువరాజు శిరస్సు మీద మరొక రథం పోనిచ్చిన ధర్మపరుడు.

రాజు: అవును. విన్నాము. నీ న్యాయము సంగతి చెప్పు.

కన్నకి: మహా పతివ్రతలు జన్మించిన పవిత్ర నగరం నుంచి వచ్చిన దానను. సతిక పతియేకదా పరమ దైవము. అట్టి వానిని అన్యాయంగా...

రాజు: నీ పతికిప్పుడు అన్యాయం ఏం జరిగింది?

కన్నకి: మీ రాజ భటులు రాజసేథితో చిత్రవధ చేశారు.

రాజు: ఎందుకు?

కన్నకి: రాజాజ్ఞ. న్యాయా న్యాయములు తెలిసిన రాజుగారి తీర్పు.

రాజు: నీ భర్త చేసిన అపరాధం?

కన్నకి: అదే నేను అడిగేదన్ని? అతడు చేసిన మహాపరాధమేమూయని

రాజు: నీ చేతులో ఉన్నది.

కన్నకి: పాండ్యరాజు అన్యాయము చేసి అపహరించగా మిగిలిన రెండవ అందె.

రాజు: అంద్దె—తెలిసింది నీ భర్త చేసిన అపరాధం అంతఃపురంలో బంగారు అందె దొంగిలించడం.

కన్నకి: నా భర్త దొంగా? అతనిచేత అందె తీసుకొన్నా వారు దొంగలా?

రాజు: నీవు చెప్పిన మాట మాకు అవగాహన కావటం లేదు.

కన్నకి: నా భర్త—యీ రెండు అందెలలో ఒకటి విక్రయించే నిమిత్తం విపణి వీధికి తెచ్చాడు. దానిని కొనగలిగిన ధనం రాజధనాగారంలో లేకపోయింది. దానిని కైవసం చేసుకొని నా భర్తను దొంగఅన్నారు అక్రమంగా అతన్ని హత్యగావించారు.

రాజు: ఈ అందె నీదని రుజువు?

కన్నకి: పగలగొట్టించండి—నాయందే —మీయందే కూడా.

రాజు: నీ యందెలో యేమున్నది?

కన్నకి: రత్నాలు—మీ యందెలో?

రాజు: ముత్యాలు—విశ్వ కర్మ ఏడి... పగలగొట్టించు—ఆశ్చర్యం—ఇది రత్నాల అందె.

భటుడు: పరారి అవుతున్నాడు.

రాజు: అ స్వర్ణకారునిబట్టి బంధించండి. వాడు దొంగ. నిష్కారణంగా నిరపరాధిని చిత్రవధ చేయించాడు. మహా పతివ్రత యెడల ఘోరాపచారం. పాండ్య రాజు వంశానికే తీరని కళంకం, మధురా నగరానికే మాయని మచ్చ. ఎంత అన్యాయం.

కన్నకి: అ... ఈ రాజు చేసిన అపరాధానికి పశ్చాత్తాపపడి అలాగే అశువులు విడిచాడు. మహారాణి, నన్ను దుర్విధి వెంటాడుతూ ఉంది. నా కేమీ తెలియదు. అంతా విధి లీల. జరిగి తీరవలసిందే. ఒకరికి చేసిన అన్యాయం కట్టిగుడుపుతుంది. ఉత్తరక్షణంలో కాక పోయినా తర్వాతయినా కనిపిస్తుంది.

మహా పతివ్రతలు జన్మించిన నగరంలో జన్మించిన దానను. నాదేమంటే ఇది జరిగింది. వానలు కురవాలి అంటే కురిశాయి. సూర్య చంద్రులు గతులు తప్పాలి అంటే తప్పాయి. వారిలాగే నేనుకూడా పాతివ్రత్య ధర్మం తప్పకుండా ఉంటే—నాకు చేసిన యీ అన్యాయానికి యీ మధురానగరమంతా అనుభవించాలి. నా గోడు యీ నగరాన్ని ప్రళయాగ్నిగా ప్రజ్వలించి దగ్ధం చెయ్యాలి. నా మనస్సులోని ఆవేదన పోవడానికి నా భర్త లోపల నా [illegible] ఒక భాగం [illegible] వేస్తున్నాను. [illegible] యీ నగరాన్ని విధ్వంసం చెయ్యాలి.

మదా: గొప్ప [illegible] స్త్రీ, పుణ్యవతి, నిప్పు పుట్టించారు. [illegible] అగ్ని [illegible]. [illegible] మధురా నగర ప్రజలు [illegible] చేస్తున్నారు. [illegible] వచ్చి పడుతున్నారు.

కన్నకి: అయ్యో, ఇంత ఘోరం జరిగింది. పాపశాంతి కావలసి ఉంది. కాని బాలుర్ని, వృద్ధుల్ని, పతివ్రతా స్త్రీలని, సత్పురుషుల్ని వదిలి వెళ్ళమనండి. దుర్మార్గుల్ని, అన్యాయపరుల్ని హాని చెయ్యమనండి.

మ.పతి: అమ్మా, ఓ తల్లి, ఎందుకమ్మా అంత ఆగ్రహం. నీ కోరిక చొప్పున మధురానగరం మండిపోయింది కదా? ఇంకెందుకు?

కన్నకి: ఈ [illegible] నా మతం.

మ.పతి: నేను నగర దేవత మధురాదేవిని. నీకు జరిగిన అన్యాయం విన్నాను. ఇప్పటి వారి పూర్వ జన్మ పాపకర్మల ఫలాలు. పాండ్య రాజు చేసిందీ అదే. నీ భర్త చేసిందీ అదే. అనుభవించక తప్పదు. నీ భర్త ఒక [illegible] గూఢచారి అని శంకించి చిత్రవధ చేయించాడు అతని భార్య పెట్టిన శాపమే—యీ జన్మలో బాధించింది.

కన్నకి: నా కింకేమి గతి? నా భర్త దర్శన భాగ్యం కలగదా?

మ.పతి: పదునాలుగో రోజు గతించిన అనంతరం నీ భర్త ఒక దేవ పురుషుడై ఒక విమానం ఎక్కి వస్తాడు. దానితో ఎక్కి నీవు స్వర్గలోకానికి వెళ్తావు.

కన్నకి: నా [illegible] నాకు [illegible] లేదు. [illegible] నేను చేసిన కర్మ.

కాకీ—, అదుగో నా భర్త పిలుస్తున్నారు—వారి [illegible]—వస్తున్నా, నీ దగ్గరకే వస్తున్నా.

గొంతు1: అదే... ఆ వేదిక మెట్టుకింద ఆ తల్లి మహాలక్ష్మిలాగ కనిపిస్తోంది.

గొంతు2: దేవలోకంలోంచి విమానం వచ్చింది. ఆమె భర్త కోవలన్ దిగుతున్నాడు.

కన్నకి: స్వామీ—నా స్వామీ వచ్చారా—మీ పాదదాసి మీకోసమే ఎదురు చూస్తూ ఉంది. మీతోపాటు నన్ను కూడా స్వర్గలోకానికి తీసుకు వెళ్తారా—ఇదుగో వస్తున్నా. నా జన్మ తరించింది. నా కోరికలు ఫలించాయి. నేనింక ఎల్లప్పుడూ భర్త సన్నిధానంలోనే ఉంటాను. పతికి పతియే దైవం. పతి సాహచర్యమే స్వర్గలోకం.